

Ιστορία ρήξεων

Η ιστορία του ΠΑΣΟΚ είναι μια ιστορία ρήξεων. Ιστορία ρήξεων με τα πάσης φύσης κατεστημένα. Ιστορία ρήξεων και με τις εκδοχές του κακού μας εαυτού. Ιστορία ρήξεων με τις πελατειακές αντιλήψεις που, δυστυχώς, επιβιώνουν στο Κίνημά μας. Το ΠΑΣΟΚ κέρδιζε πάντα, όταν τολμούσε τις ρήξεις. Μέσα απ' αυτές τις ρήξεις κέρδιζε και αξιοποστία και ενότητα. Η αιλήθεια, είναι προϋπόθεση της ενότητας και πεντάτη μας, είναι προϋπόθεση για τη νίκη μας. Ξεκινάμε σήμερα τη νέα μεγάλη και νικηφόρα πορεία για ένα αναγεννημένο και ανανεωμένο ΠΑΣΟΚ. Για ένα ΠΑΣΟΚ, που θα συγκρούεται με τη φθορά και με όσους θέλουν να την εκπροσωπούν. Για ένα ΠΑΣΟΚ, που θα υπερασπίζεται την αυτονομία του από τα μεγάλα συμφέροντα και τα εξωθεσμικά κέντρα. Για ένα ΠΑΣΟΚ, που θα εκπροσωπεί μια μεγάλη κοινωνική συμμαχία των δημιουργών και των αδυνάτων, που θα υποστηρίζει τον δυναμισμό των πρώτων, αλλά θα εγγυάται την αναδιανομή του πλούτου υπέρ των δεύτερων. Για ένα ΠΑΣΟΚ, με σαφές πολιτικό στίγμα, με αξιόποστες και διακριτές διαχωριστές γραμμές από τη δεξιά πολιτική, από το νεοφιλελευθερισμό, από την πελατειακή αντιλήψη, από την συντήρηση, που θα εγγυθεί ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης για τη χώρα. Ανάπτυξη, που θα έχει ως πυρήνα τον άνθρωπο, την επένδυση στον άνθρωπο, δηλαδή, την επένδυση στην γνώση, στις δεξιότητες, αλλά και στην σιγουριά.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

#01 | 1 Νοεμβρίου 2007 | € 0,10

ΗΤΤΑ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΙΣΜΟΥ & ΤΗΣ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑΣ VÍKη της δικτύωσης και της συλλογικής ευφύιας

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΗΤΤΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ, στις 16 Σεπτεμβρίου, μια άλλη ήττα, ανατρεπτική και ερμηνευτική της πρώτης, καταγράφεται, μέρα τη μέρα, στη δημόσια αντιπαράθεση. Η ήττα του καθεστωτισμού, της μινιτοκρατίας, των σφετεριστών της κομματικής εξουσίας. Στον επικοινωνιακό πόλεμο, που κίρυξαν τα μεγάλα εκδοτικά και τηλεοπτικά συγκροτήματα, με όλα τα οικονομικά μέσα που διαθέτουν, αντίθετα με τους σκοπούς της, τη μάχη την κέρδισαν τα κοινωνικά δίκτυα, οι πολίτες και τα «μικρά» μέσα μαζικής επικοινωνίας, σε όλη τη χώρα.

Ήταν σχεδόν απρόβλεπτη αυτή η πρωτόγνωρη κοινωνική αντίσταση για τους κραταιούς της μινιτοκρατίας και της οικονομικής ολιγαρχίας, μετά από εκείνο το περιβότο «πρόεδρε παραιτήσου», την επομένη των εκλογών. Οι πραγματικοί υπαίτιοι της ήττας του ΠΑΣΟΚ, αφού το μεταμόρφωσαν από χρόνια τώρα σε μια άλλη υποτακτική κεντροδεξιά, και αφού κατέστησαν όμηρο τον Γιώργο Παπανδρέου, σε μια απολογική στάση των κυβερνήσεων του Κ. Σημίτη, με πρόσχημα την επίπλαση ενότητα, δεν περίμεναν την αντίσταση, ούτε από την κοινωνία βάση ούτε από τον ίδιο. Δεν περίμεναν έναν απελευθερωμένο πήγετινο μιλήσει για αριστερή στροφή, για σύνδεση με τα κοινωνικά κινήματα, για καταγγελία του καθεστωτισμού και των σφετεριστών της αντιπροσώπευσης στο ΠΑΣΟΚ. Δεν περίμεναν την ανατροπή και την αντίδραση στην προσπάθεια χειραγώγησης του πολιτικού βίου. Επένδυσαν τα πάντα στη «ρρητορική δεινότητα» της πολιτικής κενότητας και στην επιτδευμένη πολιτική ασάφεια, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, του υποψηφίου προέδρου Ευάγγελου Βενιζέλου, με το επικείρημα ότι είναι ο μόνος ικανός να κερδίσει τον Καραμανλή. Χύθηκε πολύ μελάνι και σπαταλήθηκαν αμέτρητες ώρες από τους «πρετεντέ-ρποδες» στα τηλεοπτικά παράθυρα, για να μας πείσουν για τι έχουμε νά χάσουμε που δεν αποδεχόμαστε εν μία νυκτί το νέο «πολυτάλαντο» αρχηγό, και εκλεκτό τους. Άλλα ως φαίνεται ο εκλεκτός που πείθει περισσότερο τους νεο-δημοκράτες ψηφοφόρους από την κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ. Ωρύονται έτσι για την «ενότητα» και υποκρίνονται για τη ντροπή που νιώθουν για τις αλληλοαποκλύψεις των επιφανών στελεχών που κάνουν «κακό στην εικόνα του ΠΑΣΟΚ». Στην πραγματικότητα νιώθουν άβολα για τις μάσκες που πέφτουν, των σφετεριστών που πλούτισαν αμαυρώνοντας το σοσιαλιστικό χώρο.

ΣΕΛΙΔΑ 2 →

Η αξιοπρέπεια του πολιτικού

Το χαρακτηριστικό του Ευάγγελου Βενιζέλου συνιστάται στο ότι αιδυνατεί να κατανοήσει πως η αξιοπρέπεια του πολιτικού δεν εξαντλείται στην αυτοϊκανοποιημένη ομφαλοσκοπία. Πώς μπορεί να λυθεί το πρόβλημα της αυτονομίας των κομμάτων και, γενικότερα, της πολιτικής; Πόσο τον απασχολεί; Είναι αρκετή η «ρρητορική δεινότητα» του ως προϋπόθεση για την ανάληψη της αρχηγίας του ΠΑΣΟΚ; Η μόνιμη έχει απόλυτη συνάφεια με τη συμμετοχή του στα προβλήματα και τη ζωή του λαού, αλλά και στο συναισθηματισμό του; Τα ερωτήματα αυτά δεν πρόκειται, φυσικά, να απαντηθούν από τον Βενιζέλο. Η αρπάσωση της πολιτικής φυσιογνωμίας του σκοντάφτει καθημερινά στον υπερεκχειλίζοντα παρορμητισμό του, που αφίνει βαθύ

ίκονο στη διαδρομή του προς την εξουσία. Τα αλλεπάλληλα «λάθη» του σημαίνουν ότι έχει μακρύ δρόμο για την κατανόηση και την απόκτηση βασικών προϋποθέσεων της πολιτικής τέχνης. Δεν είναι αρκετό να διακηρύξει το «ήθος» και τον «πολιτισμό», αφού η πιθανή στην πολιτική επιρεάζεται πολλές φορές από την πολιτική τακτική και η νόθευση της εικόνας του είναι αναπόφευκτη συνέπεια. Ο αστόχαστος ενθουσιασμός του θα τον οδηγήσει σύντομα σε αλόγιστη απογοήτευση... Η «λύτρωση» για τον κόσμο του ΠΑΣΟΚ δεν θα έρθει από την πολεμική του Βενιζέλου και των συνοδοιπόρων του (εννοώ όλους εκείνους που υπήρξαν στελέχη του «εκσυγχρονισμού») κατά του Γιώργου Παπανδρέου. Ο «φορέας» μιας αλλαγής χρειάζεται κύρος –

αυτό το κύρος το έχει πλέον ο Ευάγγελος Βενιζέλος, ο οποίος με ρατσιστική νοοτροπία «πληγώνει» καθημερινά τον κόσμο που έχει στοιχιθεί πίσω από τον Παπανδρέου; Η τακτική του Βενιζέλου, του οποίου το πάθος για ηγεσία σφύζει από αυταρέσκεια, ενώ φαινόταν στην αρχή ότι θα λειτουργούσε υπονομευτικά όσον αφορά τη συνοχή του ΠΑΣΟΚ, τελικά προκάλεσε την αιφύνιση συνειδήσεων. Ο κόσμος δεν βρίσκεται σε αναζήτηση ενός νέου αρχηγού, αλλά σε αναζήτηση της πολιτικής και της θέλησης να μην υποταχθεί η πολιτική στα οικονομικά συμφέροντα. Με αυτές τις παραμέτρους πρέπει να εναρμονιστεί η αξιοπρέπεια του πολιτικού ώστε να κατακτηθεί η αυτονομία της πολιτικής. Νίκος Χ. Λαγκαδίνος

Γιώργος Παπανδρέου: διεκδικούμε την εξουσία

Για τις διαδικασίες διαδοχής στο ΠΑΣΟΚ

Οι διαδικασίες ήταν τέτοιες, που θα μπορούσε ο οποιοδήποτε ήθελε, να θέσει υποψηφιότητα. Έγώ έθεσα υποψηφιότητα. Έθεσα υποψηφιότητα, σε μια πάρα πολύ δύσκολη στιγμή για το ΠΑΣΟΚ, όταν τα γκάλοπ έλεγαν ότι είναι 10 και 15 μονάδες πίσω. Και μάλιστα, κανένα δαχτυλίδι δεν πήρα, θα μπορούσε να πει κανένις, ότι πήρα ένα σταυρό μαρτυρίου. Ένα σταυρό μαρτυρίου, τον οποίο όμως αποφάσισα συνειδητά να σπάωσα, διότι ο παράδοσή μου, οι αγώνες μου είναι για να στηρίξω αυτό το κόμμα, αυτό το Κίνημα. Στις δύσκολες στιγμές, όχι στις εύκολες στιγμές. Όχι μετά από μια ήπτα, να έρθω να διεκδικώσω την αρχηγία. Να διεκδικήσω να βοηθήσω το ΠΑΣΟΚ και να βοηθήσω την Ελλάδα. Γιατί είχαμε μπροστά μας πολύ μεγάλα διλήμματα, πολύ μεγάλα θέματα, το Κυπριακό, το θέμα της υφαλοκρηπίδας, το θέμα των Ολυμπιακών Αγώνων, το θέμα του Δ' ΚΠΣ, της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Και είναι ότι εδώ είναι μια μεγάλη ευκαιρία για νέο άλμα. Ήξερα, όμως, ότι ήταν μια πολύ δύσκολη υπόθεση και, εν πλάσι την αρχηγόπολη, στην κερδίζαμε, τουλάχιστον θα είχαμε μια συνοχή και μια ελπίδα για γρήγορη ανασυγκρότηση. Θα μπορούσε οποιοδήποτε, εκείνη τη στιγμή, να θέσει υποψηφιότητα. Δεν υπήρξαν άλλοι που ήθελαν να αναλάβουν αυτή την ευθύνη, διότι εκείνη τη στιγμή, ήταν μια πολύ μεγάλη ευθύνη. Την ανέλαβα...

Για τα κέντρα πίεσεων και τα ΜΜΕ

Δεν υποκύπτω σε καμία πίεση, σε κανένα κατίρι, έχω τη δική μου διαδρομή και, αυτή η διαδρομή, είναι μια παράδοση αγώνων, και όχι μόνον τη δική μου παράδοση. Είναι παράδοση του Ανδρέα Παπανδρέου. Είναι παράδοση του Γεωργίου Παπανδρέου. Είναι παράδοση αυτού του δημοκρατικού Κινήματος. Ένας δημοκρατικός Κινήματος που, πολλές φορές, υπήρξε προστάθειο για χειραγωγήσεις. Πολλές φορές και πολλά συμφέροντα θα ήθελαν να εκφράσουν γνήσια τον Έλληνα πολίτη. Και ακριβώς, έρουν πάρα πολλοί ότι δεν θα υποκύψω.

Για το αίτημα ψήφου στην Κοινοβουλευτική Ομάδα

Ήταν μια προσωπική απόφαση δημοκρατικής ευαισθάνεσας και συνείδησης. Και θα σας πω γιατί. Είχαμε μπροστά μας τρεις κρίσιμες μέρες μάχης, μάχης του ΠΑΣΟΚ στη Βουλή, μάχης του ΠΑΣΟΚ απέναντι στη Νέα Δημοκρατία, με τις προγραμματικές δηλώσεις. Εκεί ήθελα να πάμε ενωμένοι και δυνατοί. Δέκα μέρες διάβαζα και ακούγαμε τη μόνιμη αμφισβήτηση στον Αρχηγό του ΠΑΣΟΚ... Και ζήτησα το απόλιτο: Για να μπορούμε, απέναντι στη δεξιά, απέναντι στη Νέα Δημοκρατία, να μιλήσουμε δύο μας, και εγώ ως Αρχηγός του ΠΑΣΟΚ, με το πανεπιστήμιο το οποίο εμείς στηρίζουμε και σε αυτό, είναι που πρέπει να επενδύσουμε, να χρηματοδοτήσει, να μεταρρυθμιστεί, να αυτονομηθεί περισσότερο, να μπορεί να γίνει πιο ευελικό, για τις ανάγκες των νέων ανθρώπων, να φτάσει σε μια ποιότητα. Είναι ποιότητα που προτεραιότητα. Δεύτερον, υπάρχει μια κατάσταση των σημερινών ιδιωτικών ιδρυμάτων, σε οποιοδήποτε επίπεδο. Άλλα έχουν μια δυνατότητα πανεπιστημιακού επιπέδου, άλλα είναι παραπτήματα, που δεν έχουν και καμία ουσιαστική γνωστολογική ποιότητα. Εκεί, πρέπει να μπει τάξη. Πρέπει το κράτος να ρυθμίσει τις διαδικασίες εκεί. Αυτή είναι η δική μας διαφορά από τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία δεν χρηματοδοτεί τη δημόσια παιδεία, δεν χρηματοδοτεί τη δημόσια παιδεία και αφήνει ασύρτους τους ιδιωτικούς φορείς στην ιδιωτική εκπαίδευση. Εμπορευματοποιεί, επιτρέπει την εμπορευματοποίηση...

Για το άρθρο 16

Η ουσία του άρθρου 16, είναι η εξής: Η ουσία της θέσης μας. Εμείς λέμε, το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι εκεί. Σπουδάζει το 90%-95% του ελληνικού λαού και, αυτό, είναι το πανεπιστήμιο το οποίο εμείς στηρίζουμε και σε αυτό, είναι που πρέπει να επενδύσουμε, να χρηματοδοτήσει, να μεταρρυθμιστεί, να αυτονομηθεί περισσότερο, να μπορεί να γίνει πιο ευελικό, για τις ανάγκες των νέων ανθρώπων, να φτάσει σε μια ποιότητα. Δεύτερον, μετά τη στηρίζουμε και αναπτύσσουμε την εξουσία για την εξουσία. Δεν μας ενδιαφέρουν οι εξουσίες και οι καρέκλες. Υπηρετούμε και υπηρετώ τις μεγάλες κοινωνικές αλλαγές.

Για την ενότητα στο ΠΑΣΟΚ

Και στον κ. Βενιζέλο, και στον κ. Σκανδαλίδη, και βεβαίως, και σε όλα τα άλλα στελέχη έχω δώσει ρόλους. Και το έκανα συνειδητά, πιστεύοντας ότι θα πρέπει να σφυριπλατίσουμε την ενότητα, μέσα από τους ρόλους όλων. Δυστυχώ, αυτό δεν λειτουργήσει, λειτουργήσει ως μία λογική, ότι στη θεραπεία παίρνει το ικανοπέδιο του και δεν υπάρχει μια πολιτική ενότητα. Πολιτική ενότητα χρειαζόμαστε τώρα, πάνω σε πολιτικές θέσεις, σε πολιτικά προγράμματα που αιφορούν τον Έλληνα πολίτη. Σε ότι, αιφορά τη ευρωψηφοδέλτιο, θέλω να θυμίσω στη λειτουργία της παραπάνω, να πάρει την εξουσία για την εξουσία. Δεν θα αποτελέσει μόνο μέλλον, μέσα από μία δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος. Θα θωρακίσουμε τον Έλληνα και την Ελληνίδα, ώστε να μην έχουν φοβική σχέση με το διεθνές περιβάλλον και τις καρέκλες.

Για την άσκηση αντιπολίτευσης από το ΠΑΣΟΚ

Δεν θα αφήσουμε αυτή την περίοδο, έστω και αν είναι μια δύσκολη εσωτερική διαδικασία, να περάσει χωρίς την ισχυρή, δυνατή και ενωμένη φωνή του ΠΑΣΟΚ, να αντιταχθεί απέναντι στη έργα και τις πηγές της Νέας Δημοκρατίας. Είναι και αντιληπτά που δεν έχουν και καμία ουσιαστική γνωστολογική ποιότητα. Εκεί, πρέπει να μπει τάξη. Πρέπει το κράτος να ρυθμίσει τις διαδικασίες εκεί. Αυτή είναι η δική μας διαφορά από τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία δεν χρηματοδοτεί τη δημόσια παιδεία, δεν χρηματοδοτεί τη δημόσια παιδεία και αφήνει ασύρτους τους ιδιωτικούς φορείς στην ιδιωτική εκπαίδευση. Εμπορευματοποιεί, επιτρέπει την εμπορευματοποίηση...

Για τη θητεία του Στρατηγού Εξωτερικών

Το ΠΑΣΟΚ, διεκδικεί την εξουσία, όχι ως ένα κακό αντίγραφο της Νέας Δημοκρατίας, αλλά ως μια εναλλακτική λύση. Τον κόσμο, θα το πείσουμε ότι είμαστε διαφορετικοί. Και είμαστε διαφορετικοί, όταν τα διλήμματα δεν τα βάζουμε σε επίπεδο προσώπων, αλλά σε επίπεδο πολιτικής. Αυτή είναι η πατριωτική Αριστερά, αυτή είναι η προοδευτική παράταξη, που βάζει τα θέματα πολιτικά, όχι πελατειακά. Που θέτει το διλήμμα της αυτονομίας της πολιτικής...

Για τη θητεία του Αρχηγού Κυβέρνησης

Το υπουργείο Εξωτερικών, είναι ένα σκληρό Υπουργείο. Έγω θυμάμαι ότι, κάθε χρόνο, είναι τουλάχιστον 60-70 ταξίδια, που σήμαινε πάνω από δύο ταξίδια την εβδομάδα, για να μπορώ να παλέψω για τη θερινή συμφέροντα. Το υπουργείο Εξωτερικών, είναι διαχειρίσιμων συνεχών, και, βεβαίως, να κάνει κανείς σοβαρές αλλαγές. Και αυτό το οποίο εμείς καταφέραμε, είναι να βάλουμε την Τουρκία σε μία πορεία που, ακόμα και τώρα, φαίνονται τα αποτελέσματα μέσα στην Τουρκία, με το δημοψήφισμα το οποίο γίνεται και με τις αλλαγές που γίνονται, αλλά βεβαίως, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεν εκμεταλλεύτηκε.

Zητώ μια καθαρή εντολή

Ο Γιώργος Παπανδρέου για την επανεκλογή του

Ζητώ μια καθαρή εντολή, με σαφές περιεχόμενο. Το περιεχόμενο δεν θα δεσμεύει μόνο εμένα, αλλά το σύνολο του Κινήματος. Θα είναι το βάσον της αισθητικής μας λειτουργίας. Το προδιόρισα κατά τη διάρκεια των εργασιών του Εθνικού Συμβουλίου.

Η Αλιθεία, προϋπόθεση ενότητας και νίκης

Η αλιθεία είναι προϋπόθεση της νέας ενότητας μας. Μια ουσιαστική ενότητα που είναι προϋπόθεση της νίκης. Νίκης ενός αλλαγένου και νέου ΠΑΣΟΚ. Αυτό το ΠΑΣΟΚ θα πείσει τους πολίτες. Μια δύναμη ευθύνης και αναπτυξιακής προσέταξης για την εξουσία. Δεν μας ενδιαφέρουν οι εξουσίες και οι καρέκλες. Υπηρετούμε και υπηρετώ τις μεγάλες κοινωνικές αλλαγές.

Τι ζητούν οι πολίτες από το ΠΑΣΟΚ

Ο κόσμος θέλει ένα ΠΑΣΟΚ που να αποδεικνύει την καθημερινά δύναμη του που δεν είναι ίδιοι. Και αυτό εγώ υπηρετώ. Θα ανοίξουμε τους δρόμους που θα λυτρώσουν τα κόμματα από τις εξαρτήσεις τους. Θα απελευθερώσουμε τις κοινωνικές δυνάμεις που διεκδικούν ένα καλύτερο μέλλον, μέσα από μία δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος. Θα θωρακίσουμε την Ελληνίδα και την Ελληνίδα που να μην έχουν φοβική σχέση με το διεθνές περιβάλλον και τις καρέκλες.

Τι σημαίνει υπο

ΤΟ μέλλον της κεντροαριστεράς ο Παπανδρέου, ο Βενιζέλος και οι άλλοι

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΑΚΤΙΚΟΣ

ΤΑ ΒΑΘΥΤΕΡΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΠΗ, ΠΟΥ έρχονται ένα μίνα περίπου μετά τις εκλογές και αποτυπώνονται στις μετρήσεις της κοινής γνώμης, δείχνουν ότι η κοινωνία στρέφεται αναμφίβολα προς την κεντροαριστερά. Το άθροισμα ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ και Οικοδόγων, πλησιάζει το 45%. Παράλληλα το 75% της κοινωνικής βάσης του ΠΑΣΟΚ, πιστεύει ότι η λύση στην κρίση πολιτικής ταυτόπτας και πηγεσίας είναι η μετακίνηση του κόμματος προς την αριστερά. Στο πλαίσιο αυτό είναι ώριμες οι συνθήκες και επιθυμητή η προοπτική μιας κυβερνητικής συμμαχίας, σε αντίθεση με το κατεστημένο πρότυπο των αυτοδύναμων κομματικών κυβερνήσεων.

Τα κριτήρια, λοιπόν, για την επιλογή προέδρου του ΠΑΣΟΚ στις 11 Νοεμβρίου, δεν είναι απλώς η ρητορική έναντι του Καραμανλή και της κυβερνώσας παράταξης, αλλά η δυνατότητα του πρέπει να εμπεύσει και να κάνει την αριστερή στροφή για να συνδεθεί με τη νέα κοινωνία και να ενισχύσει το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ. Κρίσιμο στοιχείο είναι, επίσης, η δυνατότητα του να πρωθίσει συνεργασίες και συμμαχίες με τα μικρότερα κόμματα της Αριστεράς.

Δεν είναι ασφαλώς άσκετο με την παραπάνω εκτίμηση ότι οι υποψήφιοι για την προεδρία, ο σημερινός πρόεδρος Γιώργος Α. Παπανδρέου και ο νέος υποψήφιος Ευάγγελος Βενιζέλος αναφέρονται δύο στην ανάγκη επαναπροσδιορισμού και προσανατολισμού του κόμματος προς την κεντροαριστερά. Το ζήτημα είναι όμως ποιος είναι περισσότερο αξιόπιστος για να εκφράσει αυτή τη στροφή.

Είναι προφανές, και ιδιαίτερα για την κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ, ότι ο Γ. Α. Παπανδρέου μπορεί πιο αξιόπιστα να εκφράσει αυτό το ρόλο, τόσο γιατί από κομματική παράδοση το όνομα Παπανδρέου συνδέεται με την κεντροαριστερά, όσο και γιατί ο ίδιος προσωπικά έχει αποδειγμένα καλύτερο σχέση με την κοινωνία των πολιτών.

Ο Βενιζέλος μιλάει μόνο ακαδημαϊκά για την κεντροαριστερά. Η πρακτική του μέχρι σήμερα είναι ο κυβερνητικός που παραπέμπει στη λογική, «η εσουσία για την εξουσία», χωρίς πρακτικά παραδείγματα θεσμών και μεταρρυθμίσεων από τη θητεία του σε διάφορα υπουργεία.

Αυτή η διαφοροποίηση των δύο υποψηφίων προέδρων του ΠΑΣΟΚ στη βάση του ποιες δυνάμεις και ποιες κοινωνικές προοπτικές εκφράζει ο καθένας, έρχεται να αντισταθμίσει την επικοινωνιακή χαρισματικότητα την εντυπωσιασμό της κοινής γνώμης από τον Ε. Βενιζέλο, κάτι που υπερ-προβλήθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Ενδεικτικό στοιχείο είναι η σημαντική υποχώρηση του ποσοστού προτίμησης στο ερώτημα «ποιος είναι κατάλληλος για πρόεδρος», από την αρχική υπεροχή του Βενιζέλου, ύστερα από ωριμότερη σκέψη, και όταν τέθηκαν ιδεολογικοπολιτικά κριτήρια. Φάντακε, παρά την απροκάλυπτη προβολή και προσπάθεια επιβολής, ότι η κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ δεν χειραγωγείται στο βαθμό που θα ήθελαν συγκεκριμένα μεγάλα εκδοτικά συγκροτήματα, με μόνο κριτήριο την επιλογή όχι πρέπει που θα αντιμετωπίσει σε προσωπικό επίπεδο τον Καραμανλή.

Στη συνείδηση του ψηφοφόρου του ΠΑΣΟΚ προέχει η ενότητα του κόμματος. Εάν από τα πιο ιστορικά στοιχεία των μετρήσεων της κοινωνικής γνώμης δείχνει ότι το 65% της κοινωνικής βάσης του ΠΑΣΟΚ πιστεύει ότι μόνον ο Γ. Α. Παπανδρέου μπορεί να διασφαλίσει την ενότητα του κόμματος. Η ενότητα ασφαλώς είναι το πιο κρίσιμο στοιχείο τόσο για την αντιμετώπιση του Καραμανλή και της κεντροδεξιάς, όσο και για να

παραμείνει το ΠΑΣΟΚ κεντρικός πόλος της κεντροαριστεράς σε μια προ-οπτική τέτοιας κυβερνητικής συνεργασίας.

Όσο ικανός ρίτορας και καί είναι ο Ε. Βενιζέλος, θα είναι πολύ αδύναμος να αντιμετωπίσει τον Καραμανλή ή άλλον κεντροδεξιό πρέπει κατά τη στιγμή την οποία ένα κομμάτι της αριστερής πτέρυγας δεν τον αποδέχεται ως αρχηγό. Κι αυτό είναι το πλέον ρεαλιστικό ενδεχόμενο με τις τάσεις που επικρατούν στο κόμμα που ίδρυσε ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Ψύχραιμοι, επίσης, αναλύτες διαβλέπουν ότι η ενότητα στο ΠΑΣΟΚ, χωρίς να υπολογίζεται ένα κρίσιμο κομμάτι των παπανδρείκων δεν μπορεί να υπάρξει στο μέλλον.

Ο τρίτος πόλος στο ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να μην λάβει υπόψη αυτή τη συντεταγμένη καθώς η «σημιτική ομάδα» έχει πολύ μικρότερες αναφορές στην παράδοση και στην κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ.

Η ταύτιση της κίνησης Βενιζέλου για την αρχηγία με πολλά φθαρμένα στελέχη των εκσυγχρονιστών και η σύνδεση αυτών των στελεχών με τις νεοφιλεύθερες επιλογές της κυβερνησης Σημίτη 2000-2004, όχι μόνον έχει αποδυναμώσει την υποψηφιότητά του αλλά προκαλεί και άλλους συνειρμούς:

- κεντροδεξιά σενάρια,
- χειραγώηση από τη μιντιοκρατία και την οικονομική ολιγαρχία,
- ιδεολογική αποστασία,

και σε αυτά τα σενάρια στέκεται πολύ αρνητικά η σημαντικότερη μερίδα της κοινωνικής βάσης του ΠΑΣΟΚ.

Αντιθέως, ο Γ. Α. Παπανδρέου βρίσκει πολύ μεγαλύτερη απίχνηση από τη στιγμή που αποφάσισε –μετά την πίττα– να συγκρουστεί με τον κυβερνητισμό της περιόδου Σημίτη και με αυτούς που έχουν καταγραφεί στη συνείδηση της βάσης ως «εκσυγχρονιστές του νεοφιλεύθερημού». Έτσι η αποστασιοποίηση από το Σημίτη και η εγκατάλειψη της περιόδου και ο επαναπροσδιορισμός προς την αριστερά, φαίνεται ότι αρχίζει να αποκτά περιεχόμενο.

Η πρόσφατη ρίξη που επέλεξε ο Γ. Α. Παπανδρέου, με τις αναφορές στην κοινοβουλευτική ομάδα, σηματοδοτεί μία σαφή κατεύθυνση προς αριστερά ενώ η οχύρωση του Ε. Βενιζέλου πίσω από τους εκσυγχρονιστές και τον κυβερνητισμό, του αναιρούν κάθε αξιοποίηση ότι πραγματικά δύναται να εκφράσει εκείνος την κεντροαριστερά. Παρά την αντίθετης λεγόμενη και περί σωστών διαδικασιών, η κίνηση αυτή ανάγκασε τη Σημιτική Ομάδα, η οποία στηρίζει τον Βενιζέλο, σε αμυντική στάση, γιατί αφενός φάνηκε καθαρά ότι δεν έχει την πλειοψηφία στην κοινοβουλευτική ομάδα και, αφετέρου, δεν αντέχει σε μία ιδεολογική αντιπάραθεση με τον Παπανδρέου.

Από εδώ και πέρα πλέον τα πράγματα παίρνουν νέα τροπή. Ο Γ. Α. Παπανδρέου φάνηκε αποφασιμένος να διεκδικήσει εκ νέου την προεδρία του ΠΑΣΟΚ στις 11 Νοεμβρίου με ξεκάθαρη ιδεολογική κατεύθυνση και σε ρίξη με τον κυβερνητισμό.

Αυτές οι εξελίξεις, και σε συνδυασμό με το αναμενόμενο αποτέλεσμα της 11ης Νοεμβρίου, δημιουργούν νέα δεδομένα στο διάλογο με τα κόμματα της Αριστεράς και κυρίως το Συνασπισμό. Μπορεί αυτή τη στιγμή ο Αλαβάνος, ως πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ, να μιλάει μόνον για την προσποτής και προσπάθεια επιβολής, αλλά μια τέτοια επιλογή χωρίς προσποτής δεν πρόκειται να συγκρατήσει την κοινωνική του βάση σαδικώς επιλογή του Γ. Α. Παπανδρέου είναι να πολιορκεί με προτάσεις προοπτικής κυβερνητικής συνεργασίας.

Η κρίση, λοιπόν, πηγαίνει του ΠΑΣΟΚ, παρά τους κινδύνους και τους κλυδωνισμούς για την ενότητα της παράταξης, μπορεί να λειτουργήσει θετικά για την απελευθέρωση δυνάμεων που ενισχύουν την προοπτική της κεντροαριστεράς. Ξαναβάζει την πολιτική στο προσκήνιο έναντι της κυριαρχίας της μιντιοκρατίας.

Πώς θέλουμε το ΠΑΣΟΚ

Αποσπάσματα ομιλίας
Γιώργου Α. Παπανδρέου
στη 12η Σύνοδο του Εθνικού
Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ
(6-7 Οκτωβρίου 2007)

Πώς θέλουμε το ΠΑΣΟΚ

- Λαϊκό, κοινωνικό, προοδευτικό, δίπλα στον πολίτη, τις ανάγκες και τη προβληματά του, γνήσιο και αυθεντικό εκφραστή των κοινωνιών και λαϊκών στρωμάτων.
  - Κίνημα αλλαγών, μεταρρυθμίσεων και προτάσεων για μια Ελλάδα δημοκρατική και κοινωνικά δίκαια χώρα.
  - Ριζοσπαστικό και πατριωτικό για μια Ελλάδα δύναμη ποιότητας, δύναμη αξίας σε μια παγκόσμια κοινωνία.
  - Κόμμα ανοιχτό, δημοκρατικό, σύγχρονο, χωρίς υποκρισίες, χωρίς διγλωσσίες, χωρίς προσωπικές στρατηγικές.
  - Της μεγάλης αριστεράς, της κεντροαριστεράς, των δημοκρατικών και προοδευτικών δυνάμεων, της σοσιαλιστικής προποτής.
  - Ενάντια στον αυταρχισμό, ενάντια στην πολιτική μονόπλευρης λιτότητας, ενάντια στην πολιτική μονόπλευρης λιτότητας, ενάντια στην πολιτική μονόπλευρης λιτότητας.
  - Χώρο διαλόγου και παραγωγής ιδεών και πολιτικής.
- Οι βασικές αξίες του ΠΑΣΟΚ είναι
- α) Ελευθερία: κίνημα ελεύθερο και αυτόνομο, ανεξάρτητο από επιρροές και παρεμβάσεις των μεγάλων συμφερόντων και των εξωθεσμών

Το διακύβευμα της ενότητας και οι υποκριτικές συμπεριφορές

Η ενότητα της κοινωνικής του βάσης έναντι της επίθλιπτης "ενότητας" των κομματικών αξιωματούχων

ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΙΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟ, κατά γενική ομολογία, για την ενότητα του ΠΑΣΟΚ, πολλοί παρουσιάστηκαν ως "εγγυητές" και υπερασπιστές της ενότητας. Διεκδικήτες της πγεσίας διάφοροι πρωτοκλαστοί αιλά και διάφορα εξωθεσμικά κέντρα. Μόνον οι πεπίληποι της ενότητας, που εννοούσαν, είναι η ενότητα μεταξύ των κομματικών αξιωματούχων. Η πολυσύλλεκτικότητα στελεχών και όχι η πολυσύλλεκτικότητα στην κοινωνική βάση που ιστορικά εξέφραζε το ΠΑΣΟΚ. Άλλη η ενότητα αυτή είναι επίπλαστη και προσηματική. Μία ενότητα πολιτική αυτοτική και επικοινωνιακή υποκριτική στην οποία η κοινωνική βάση γύρισε την πλάτη όταν διαπιστώθηκε ότι αυτό σημαίνει τη σημήνη και επιστροφή εκείνων των στελεχών που έφεραν το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ. Κι αυτό διαπιστώθηκε πλέον περίτραπα και από την εξέλιξη των δημοσκοπήσεων και περιγράφεται στις μετρήσεις. Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Γιώργος Α. Παπανδρέου, θεωρείται μακράν όλων των άλλων ο καλύτερος εγγυητής της ενότητας.

Η πλειοψηφική άποψη των ενεργών πολιτών δείχνει επίσης ότι η ενότητα του ΠΑΣΟΚ δεν εξαφαλίζεται από το άθροισμα των αξιωματούχων του καθεστωτισμού, αλλά από την ενότητα της κοινωνικής του βάσης και την εμπιστοσύνη προς την πγέτη που ανταποκρίνεται στην ιδεολογική του ταυτότητα. **Η πολιτική ενότητας έχει πάντοτε κοινωνική και ιστορική υποκείμενο.** Οι σεφεριστές της εξουσίας και οι πλούτισαντες από τον κυβερνητισμό δεν μπορούν να εγγυθούν την ενότητα, γιατί δεν έχουν τίποτε κοινό με το δημόσιο συμφέρον και τους κοινωνικά αδύναμους. Ο Γιώργος Παπανδρέου με γενναιότητα αναγνώρισε το λάθος της με έγκαιρης σύγκρουσης με τον κυβερνητισμό. Αναγνώρισε επίσης ότι απέτρεψε την εσωκομματική κριτική των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ, για να προωθήσει μαζί με όλα αυτά τα στελέχη μία «βελούδην αλλαγή... αλλά αυτό αποδείχθηκε λάθος! Γιατί αλλαγή ευρύτερα στην κοινωνία δεν μπορεί να γίνει χωρίς εσωκομματική αλλαγή. Αυτό πιστεύει πλέον ο κοινωνική βάση είναι ότι ο Γ. Α. Παπανδρέου προσπάθησε την υπέρβαση αλλά από άλλους πολιτικούς που δεν σέβονται την ομοφυΐα των κομματικών οργάνων και την πλειοψηφία των συλλογικών αποφάσεων. Είναι υπονόμευτο να μην εκφράζει τη γνώμη σου για κάτι που θεωρείς λάθος, επειδή πιστεύεις ότι το λάθος αυτό μπορεί να σε συμφέρει.

Έτσι τώρα η ρίξη με τις καθεστωτικές λογικές και το σφετερισμό της εκπροσώπησης, από τους διψασμένους για εξουσία, είναι πλέον μονόδρομος. Ουδείς μπορεί να υποκριθεί χωρίς συνέπειες στα μάτια της κοινής γνώμης. Θα πρέπει να καταλογιστούν ευθύνες σε αυτούς που αντικουν, για την κρίση στο Χρηματιστήριο και την νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική. Ο Γ. Α. Παπανδρέου, αποδίδοντας τις ευθύνες εκείνες της περιόδου σε εκείνους που τους αναλογών, αποκαθιστά έτοι πημέστη σχέση στο με την κοινωνική βάση και με το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ. Επιπλέους υπάρχει ένας πγέτης που δεν φοβάται την αλήθευτη. Έτσι εκδηλώνεται η σχέση εμπιστοσύνης. Αυτά που δεν επιώθηκαν για πολύ καιρό από τους αξιωματούχους, εκφράστηκαν από τις αυθόρμητες εκδηλώσεις πολιτών. Για αυτό είναι καιρός οι αυθόρμητες εκδηλώσεις πολιτικής επικοινωνίας, οι αυθόρμητη στήριξη στον Γιώργο Α. Παπανδρέου να αποκτήσουν θεσμικά χαρακτηριστικά μέσα από το συντονισμό ενός Πανελλήνιου Δικτύου Ομάδων Πρωτοβουλίας για τη Συμμετοχική Δημοκρατία. Η αυτο-οργάνωση είναι προϋπόθεση για να ξαναγεννηθεί από την αρχή ένα γνήσιο κοινωνικό κίνημα μέσα από τις ομάδες πρωτοβουλίας για τη συμμετοχική δημοκρατία όπως έγινε ιστορικά στην πρώτη φάση ίδρυσης του ΠΑΣΟΚ το 1974.

Σήμερα η αυτο-οργάνωση εκφράζοντας τα δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης, οικοπροστασίας και οικοανάπτυξης, βρίσκει έδαφος στην πολιτική του Γιώργου Παπανδρέου και είναι ο μοναδικός πγέτης που μπορεί να εμπνεύσει και να προωθήσει μια τέτοια προοπτική. Το νόμα της Συμμετοχικής Δημοκρατίας είναι συνδεδεμένο με την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας αλλά και την ιδεολογική διαφορά στο ζήτημα της κοινωνικής ενωμάτωσης και της μείωσης των κοινωνικών ανισοτήτων. «Το ΠΑΣΟΚ που αιλάζει, το ΠΑΣΟΚ που αναγεννέται, θα δώσει αύριο τη νικηφόρα μάχη για την κυβέρνηση», δήλωσε σε πρόσφατα ο Γιώργος Παπανδρέου και τόνισε ότι αυτό το ΠΑΣΟΚ έρει να παλεύει, να εγγάμαται, να διεκδικεί και να διασφαλίζει τα συμφέροντα του λαού.

αυτοοργάνωση τώρα

Το «Δίκτυο Αυτοοργάνωσης & Συμμετοχικής Δημοκρατίας» συστήθηκε με σκοπό το διάλογο των ενεργών πολιτών, την αυτο-οργάνωση, το συντονισμό και τον πολλαπλασιασμό των υφιστάμενων ομάδων πρωτοβουλίας, για την πρώθηση της Συμμετοχικής Δημοκρατίας.

**Δίκτυο Αυτοοργάνωσης & Συμμετοχικής Δημοκρατίας
Υποστηρικτών**
Γιώργος Α. Παπανδρέου

Γιατί θα ψηφίσω τον Γιώργο Παπανδρέου

ΓΙΑΤΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ο σοσιαλισμός είναι ενεργός τρόπος ζωής, που ο ίδιος βιώνει. Διακρίνεται για την ειλικρινεία, την ευθύτητα και την αξιοπιστία του σε σύγκριση με άλλους πολιτικούς και πήγετες παρατάξεων.

ΕΧΕΙ ΜΙΑ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ, δεν είναι υπερόπτης, ακούει με προσοχή το συνομιλητή του και συζητά επί ίσος όρος. Διαθέτει μια, σπάνια για πολιτικό, αμεσότητα ειλικρινούς επικοινωνίας με τον πολίτη.

ΜΕ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΕΤΑΙ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ και τις αξίες της Διακίρυξης της Ζητούσας Συνεργασίας, και προτερείται διαχρονικά την κοινωνικά στρώματα που εξέφρασε ο ΠΑΣΟΚ από τότε που το ίδρυσε ο Αντιθέτως, ο ΠΑΣΟΚ της ήττας είναι το κόμμα του καθεστωτισμού και του κυβερνητισμού, των αξιωματούχων όπως έγινε σταδιακά από το 2000 και μετά.

Ο Γιώργος Α. Παπανδρέου όταν ανέλαβε την πγέτη προτώπη της Φραμένης γραφειοκρατικό κόμμα αξιωματούχων «ένα φραμένο προϊόν», αποξενώμενο από την κινητητική του βάση ανίκανο να εμπνεύσει και κερδίσει και αυτό είναι κάτι που πάντοτε έδειχναν οι ποιοτικές μετρήσεις της κοινής γνώμης. Η βελούδινες εσωκομματικές αλλαγές που επικείρισε ο Γιώργος Α. Παπανδρέου, αποφέγγονται τη ρίξη με το εσωκομματικό κατεστόμενο, εκ των πραγμάτων, δεν απέδωσαν αλλά όλοι γνωρίζουμε τώρα τους πραγματικούς πρωταρίους της ήττας.

Η αυτοκριτική αλλά και η αποφασιστικότητα του Γιώργου Α. Παπανδρέου να προχωρήσει τώρα, μετά την ήττα, στις απαραίτητες εσωκομματικές αλλαγές και να ξαναδώσει στο κόμμα την κινητητική προστασία, αναγέννηση την ελπίδα και την προοπτική, καθώς είναι η μόνη εγγύωση για ενότητα στην κοινωνική βάση και για να ξαναβρεί το ΠΑΣΟΚ το δρόμο προς την εξουσία. Τώρα είναι η ιστορική στιγμή και συγκυρία για ουσιαστικές αλλαγές. Τώρα που κιλάδες πολίτες από όλη τη χώρα, -μετά τις εκλογές- αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, γράφουν και στέλνουν επιστολές, κάνουν πολιτικές αναλύσεις στο διαδίκτυο, δημοσιεύουν άρθρα στον τοπικό τύπο και οργανώνουν δικτυακές κοινότητες και ομάδες πρωτοβουλίας και είναι έτοιμοι να συμμετάσχουν στο νέο ζεκίνημα. Τώρα είναι η στιγμή που οι πολίτες βγαίνουν στο προσκήνιο και αποφασίζουν όχι μόνον ποιος θα είναι ο αρχηγός της παράταξης αλλά και την πολιτική κατεύθυνση που θα ακολουθήσει το Κίνημα, δείχνοντας κατεύθυνση προς την κεντροαριστερά και τη συμμετοχική δημοκρατία.

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΠΡΩΤΙΕΣ» του στα θέματα της καθέρωσης της Ελεύθερης Ραδιοφωνίας στη χώρα μας και τη διεθνή καθιέρωση της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, καθώς και για τη μεγάλη συμβολή του στους θεσμούς της Λαϊκής Επιμόρφωσης και της Νέας Γενιάς.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΕΤΡΟΠΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ του περιλαμβάνοντας την προστασία των ασφαλιστικών πολιτικής, με απόλυτο κριτήριο τον άνθρωπο και τις ανθρώπινες αξίες. Έχει όραμα για μια αναπτυξιακή, ισχυρή, διεθνώς σεβαστή και κοινωνικά δύκαιην Ελλάδα.

ΕΜΠΝΕΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ και ΣΙΓΟΥΡΙΑ για την επόμενη μέρα στο ΠΑΣΟΚ και για ένα σοσιαλιστικό πρόγραμμα διακυβέρνησης της χώρας μας.

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΠΡΩΤΙΕΣ» της καθέρωσης της Ελεύθερης Ραδιοφωνίας στη χώρα μας και τη διεθνή καθιέρωση της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, καθώς και για τη μεγάλη συμβολή του στους θεσμούς της Λαϊκής Επιμόρφωσης και της Νέας Γενιάς.

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΥΓΚΡΗΜΕΝΟ Δίκτυο Αυτοοργάνωσης & Συμμετοχικής Δημοκρατίας συστήθηκε για να δώσει ισχύ στην οριζόντια πολιτική επικοινωνία των πολιτών και στις ομάδες πρωτοβουλίας που αναπτύσσονται σε όλη τη χώρα. Να συντονίσει όλες τις προστάθειες και πρωτοβουλίες για την αναδημιουργία μιας μεγάλης και νικηφόρας κεντροαριστεράς. Να δημιουργήσει ένα κέντρο αναφοράς, τεκμηρώσης και αμφιδρομής επικοινωνίας γ

Ως «εβδομαδιαίο όργανο αρχών του Πανελλήνιου Σοσιαλιστικού Κινήματος», το πρώτο φύλλο της «Εξόρμησης» κυκλοφόρησε την 9η Νοεμβρίου 1974. Το τελευταίο φύλλο της κυκλοφόρησε ακριβώς πριν από 10 χρόνια, στις 26 Οκτωβρίου 1997.
Στο αποχαιρετιστήριο κείμενό μου, έγραφα τα εξής:

πριν από 10 χρόνια

Η ανοικτή επιστολή προς τον τότε Πρόεδρο
του ΠΑΣΟΚ και Πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη

Αθήνα, 26 Οκτωβρίου 1997

Ποια η μετεξέλιξη
μετά το τέλος της «Εξόρμησης»

ΠΡΟΕΔΡΕ, ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «Ε» δεν μπορεί να είναι ένα βουβό και άδοξο τέλος. Ούτε να συμβολίζει το τέλος μιας εποχής, όταν το κόμμα το οποίο εκφράζει, μετεξελίσσεται και βρίσκεται μάλιστα στην κυβέρνηση. Γιατί κατά τον ίδιο τρόπο θα μπορούσε και η εφημερίδα του να μετεξελιχθεί, εάν μετά το τέλος της παλαιάς συλλογικότητας είχε πραγματικά εμφανιστεί μια «συλλογικότητα» άλλη... Η έκδοση περιοδικού δεν αποτελεί μετεξέλιξη, παρά τα αντιθέτως λεγόμενα.

Αντικειμενικά, το μνιάτικο «περιοδικό» που θα βγει στη θέση της «Ε» είναι αιδύνατον να καλύψει χρονικά και πρακτικά το σύνολο της ενημέρωσης, της σκέψης και των ιδεών, που έχει ανάγκη ο χώρος. Το ερώτημα που πλανάται, λοιπόν, είναι: Με ποιο «ψέσον» επικοινωνίας το ΠΑΣΟΚ θα περάσει και θα καλλιεργήσει μια άλλη αντιληψη για την πολιτική επικοινωνία από εκεί-νη της «διαπλοκής» των ιδιωτικών ΜΜΕ;

Ποιος ήταν τότε ο Γραμματέας;
Ο Κώστας Σκανδαλίδης.

Και Πρόεδρος; Ο Κώστας Σημίτης...

Κρίνω, λοιπόν, απαραίτητο να ανα

τεί η Ανοικτή Επιστολή μου προς του

Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη. Είναι ένα κείμενο που «περιγράφει» σε αδρές γραμμές τα αποτελέσματα της αυτοψίας που θα μπορούσε να κάνει κάθε πολιτικά σκεπτόμενος πολίτης και στη λειτουργία του Κινήματος αλλά και της ελληνικής κοινωνίας. Μετά από τόσα χρόνια, εκείνες οι διαπιστώσεις μας, δυστυχώς, εξακολουθούν να έχουν ισχύ. Τώρα μιλάνε γι' αυτά που εμείς τότε όταν τα λέγαμε, δεχόμασταν πιέσεις και τελικά έκλεισαν την ΕΞΟΡΜΗΣΗ και μας απομάκρυναν. Τι έκανε η εκσυγχρονιστική ομάδα; Έκλεινε τ' αυτιά σε κάθε ενοχλητική φωνή και για να μη διαβάζει, μας απαγόρευσε να γράφουμε. Ιδού, λοιπόν, το «ντοκουμέντο» εκείνης της εποχής που έκρουε τον κώδωνα:

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΝΙΚΟΣ ΛΑΓΚΑΔΙΝΟΣ

πούδι μόνο στο «φαίνεσθαι». Στο γεγονός ότι η επικοινωνιακή πολιτική παραδίδεται άνευ όρων στα συμφέροντα και τις ορέξεις των ιδιωτικών ΜΜΕ, παρά τα αντιθέτως λεγόμενα.

Το «άλλοθι» που λανσάρεται είναι ότι μπήκαμε στη «μετακομματική» εποχή και δεν χρειάζονται κομματικά έντυπα. Αλλά αυτό δεν σημαίνει πως μπήκαμε και στην «μεταπολιτική» εποχή για να παραδοθούμε χωρίς αντιστάσεις και αντισώματα στους ανεξέλεγκτους όρους της πλήρους ιδιωτικοποίησης της ενημέρωσης. Είναι πασιφανές ότι πολλοί αξιωματούχοι της κομματικής ελίτ βολεύνται σ' αυτό το καθεστώς της προσωποποίησης της πολιτικής και έχουν αναπτύξει ιδιαίτερες και προνομιακές σχέσεις με τα ιδιωτικά MME.

Είναι πασιφανές το αδιαφανές της κρατικής διαφήμισης και με ποιους όρους διανέμεται... Και είναι πρόκληση το απυρόβλητο της καταγγελόμενης, κατά τα άλλα, εκτεταμένης διαπλοκής από τους πολιτικούς αξιωματούχους. Έτσι, θα ήταν λίαν ενοχλητικό ένα «μέσον» μαζικής δημοσιότητας, σήμερα, που όχι μόνον θα διακρύψεσse τη «διαφάνεια» αλλά και θα την εννοούσε κιόλας. Και πρώτα απ' όλα, για τη διαφάνεια πολλών μεταξύ των ασεβειών της ΜΜΕ.

ΠΡΟΕΔΡΕ, ΕΙΑΝΙ ΦΑΝΕΡΟ ότι πολλάρι αξιωματούχοι της

κομματικής ελίτ, που εισηγήθηκαν και το κλείσιμο της «Ε», δεν ανησυχούν γι' αυτά τα φαινόμενα. Αφού ευτέλισαν πρώτα το περιεχόμενο του κομματικού λόγου που φιλοδενούσες περιόδου, ως υπεύθυνοι γραμμής στη συνέχεια, είδαν συμφέροτερο να συνάψουν προνομιακές σχέσεις, ο καθένας ξεχωριστά, με τα ιδιωτικά ΜΜΕ. Και αφού την ευτέλισαν, θέλουσαν να την πετάξουν στον σκουπιδοτενέκε της ιστορίας. Φορώντας οι ίδιοι, αργά ή γρήγορα, τον εκσυγχρονιστικό μανδύα. Δεν σας λέει τίποτε, άραγε, ότι οι αξιωματούχοι της κομματικής ελίτ, της παλαιάς και της νέας, που επί ένα χρόνο συζητούν για το «περιτύλιγμα» και το φαινεσθαι του περιοδικού, χωρίς να γίνεται καμιά κουβέντα για το περιεχόμενο; Και δεν προβληματίζει, άραγε, ότι οι υπαίτιοι της παρακμής του κομματικού λόγου, παρουσιάζονται τώρα ως «πρωταγωνιστές» της αναγέννησης:

ΠΡΟΕΔΡΕ, ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ότι εσείς, με την έλευσή σας στην πνευματικότητα του ΠΑΣΟΚ, εγκαινιάσατε μια νέα ορολογία για την ενημέρωση και πληροφόρηση της κοινής γνώμης – πέρα από την προπαγάνδα και την πολιτική διαφήμιση – τον όρο της «επικοινωνιακής πολιτικής». Καταγγέλλετε, αντί την άλογα, ότι τη δριψούνε για

και πρέπει αυτή να είναι με τη σημεριγνύσα συναίνεσης για την πρώθιση των μεταρρυθμίσεων, τη συνδέσατε με τον εκσυγχρονισμό. Την ειλικρινή σχέση με την πραγματικότητα. Την θέσατε ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ενεργοποίηση της κοινωνίας με πρώτο και βασικό στοιχείο την αξιοποίηση. Και πράγματι, το ΠΑΣΟΚ σήμερα και ο κυβέρνησή του, απολαμβάνει υψηλή αξιοποίηση μέχρι το συλλογικό επίπεδο της ΚΕ. Από εκεί και πέρα όμως τα πράγ-

Τα θέγαμε από την **Εξόρμηση...**

ματα διαφοροποιούνται – δεν υπάρχει συλλογική έκφραση. Υπάρχουν «αξιωματούχοι» του ΠΑΣΟΚ που διακέονται σε όλη τη χώρα. Και είναι εμφανείς οι πρωτικές πολιτικές.

Συνεχίζεται η νομιμή της εξουσίας. Έτσι, προς τα κάτω, το όλον του ΠΑΣΟΚ, στις νομαρχίες και στις νομαρχιακές επιτροπές, απαρτίζεται από «μικροϊδιοκτήτες» του κόμματος με ανάλογη συμπεριφορά και σκοπιμότητες. Εκεί, η νέα «επικοινωνιακή πολιτική» δεν βρίσκει αποδέκτες, δεν έχει καμιά απήκοντη. Όσες απόπειρες έγιναν, έπεσαν στο κενό. Γιατί η «νομενικλατούρα» των μεσαίων στελεχών παραμένει η ίδια με την παλιά και το μόνο που άλλαξε είναι ότι φόρεσε πολύ εύκολα τον «εκσυγχρονιστικό μανδύα». Εδώ, φαίνεται και η ελλειπτικότητα της νέας επικοινωνιακής πολιτικής, ότι δηλαδή στερείται σχετικής επεξεργασίας. Εδώ εντοπίζεται το πρόβλημα ενδοεπικοινωνίας και η ανάγκη του επικοινωνιακού «μέσου» για τα ίδια τα μέλη του κόμματος στο βαθμό που προτάσσεται ο νέος πολιτικός πολιτισμός.

καλά το κόμμα και την κυβέρνηση θα δείτε ότι πάρα πολλοί «διαφημιστές» έχουν στελεχώσει διάφορες επιτροπές και τομείς για να... προσφέρουν τις υπηρεσίες τους! Μολαταύτα, τα φώτα τους δεν επαρκούν για να φωτίσουν πολιτικές και πρωτοβουλίες που δεν υπάρχουν... Και δεν υπάρχουν πολιτικές και «μέσα» να παρουσιάζουν θέματα διαφάνειας στη διαχείριση δημοσίου χρήματος...

Διαρκώς νόμοι προστίθενται πάνω στους νόμους, αλλά η Ελλάδα της μίζας και της αρπαχτής, όπως εσείς ο ίδιος είχατε καταγγείλει στο συνέδριο, μένει το ίδιο ανέπαφη και στο απυρόβλητο. Οι νόμοι στο οικονομικό πεδίο, συνεχίζουν να εφαρμόζονται συνήθως για τους φτωχούς και δυστυχισμένους, ενώ οι εκκρεμότητες για τους μεγάλους τακτοποιούνται, ως γνωστόν, με άλλο τρόπο. Οι μεγαλο-οφειλέτες

Η εγκατάλειψη της «Ε» στο προηγούμενο διάστημα και η «εχθρική» στάση ορισμένων στελεχών του κεντρικού μπχανισμού έχει κοστίσει ήδη στην ενδοεπικοινωνία. Γιατί, χωρίς επικοινωνιακό «μέσον», ο χώρος στερήθηκε ένα αναντικατάστατο «μέσον» εσωτερικού διαλόγου, ένα εργαλείο πολιτικής παιδείας. Ή μίπως θα έπρεπε να περιμένουμε από τα ιδιωτικά MME να συμβάλουν στα θέματα πολιτικής παιδείας και του νέου πολιτικού πολιτισμού για το ΠΑΣΟΚ;

Η «Ε», παρότι «τελειωμένη» πριν την ώρα της, παρουσίασε, με όποιον τρόπο μπορούσε, το υλικό από τον ΟΠΕΚ και το ΙΣΤΑΜΕ και τουλάχιστον 1.000 στελέχωσε σε όλη τη χώρα είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν και να μελετήσουν αιτού το ιλικό, το οποίο ήταν

όντως επιμορφωτικό. Δοκιμάστηκαν, βέβαια, κι άλλοι τρόποι από το γραφείο επιμόρφωσης του ΠΑΣΟΚ. Στάλθηκαν 50.000 επιστολές με ερωτηματολόγια προς τα μέλη σε όλη την Ελλάδα και απάντησαν, τελικά, μόνον 150! Και η ειρωνεία είναι ότι οι εμπνευστές και οι υπεύθυνοι αυτής της αποτυχημένης επιμορφωτικής και ενημερωτικής λειτουργίας είχαν βαρύνουσα γνώμη για το κλείσιμο της «Ε», διότι είναι εκ των συμβούλων της επικοινωνιακής πολιτικής. Αντίθετα, ο διευθυντής αυτής της ιστορικής εφημερίδας δεν εκλήθη ποτέ να πει τη γνώμη του, έστω για τους τύπους της δεσνοτολογίας. Κατά τέλλα, Πρόεδρε, μπορούμε να μιλούμε για τη νέα

ΠΡΟΕΔΡΕ, ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ «ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ» του ΠΑΣΟΚ, το οποίο συχνά σας απασχολεί, δεν βρίσκεται στο «φιάνεσθαι» αλλά στο «έίναι», στην ουσία και το περιεχόμενο της πολιτικής και στα διάφορα επίπεδα που αυτή ασκείται. Όπου η κυβέρνηση πήρε μεγάλες πρωτοβουλίες για μεταρρυθμίσεις, όπως π.χ. στην παιδεία και στο πρόγραμμα «Καποδίστριας», παρά τις όποιες αντιδράσεις, βγήκε τελικά, επικοινωνιακά, κερδισμένη. Εξασφάλισε, με τον έναντι του άλλο τρόπο, την κοινωνική συναίνεση.

Το πρόβλημα, λοιπόν, δεν είναι και τόσο τεχνικό στην παρουσίαση του κυβερνητικού έργου, όσο συνήθως εμφανίζεται, για έναν απλούστατο λόγο: Όπου υπάρ-

πολιτών, της αξιοκρατίας, της χροντής διαχείρισης και των δικτύων αλληλεγγύης. Γι' αυτό και σας ανταμέβει ως πάγετη με ενισχυμένη αξιοπιστία... Αλλά, είναι επίσης εμφανές ότι η πολιτική σας και οι προθέσεις δεν βρίσκουν ανάλογη στάση από τη «συνομοσπονδία» των μικροϊδιοκτητών του κόμματος, από τους μηχανισμούς και την κομματική ελίτ.

Έτσι, το άνοιγμα που επιχειρείται προς την κοινωνία δεν έχει την πρωθητική δύναμη που χρειάζεται, δίκως μια ιθική εκστρατεία κατά της διαφθοράς και των νέο-πελατειακών σχέσεων που διαπλέκονται μεταξύ κόμματος και κράτους. Η ελλειπτικότητα της επικοινωνιακής πολιτικής πηγάζει ακριβώς από την ελλειπτικότητα δραστικών εγχειρημάτων κοινωνικού εκσυγχρονισμού. Και τούτο πηγάζει από το τρομακτικό έλλειψη διαφάνειας στις λειτουργίες του κράτους. Είναι εντυπωσιακό πώς μέσα από τον καταγιασμό της πληροφόρησης χάνεται το ουσιώδες και η αλήθεια των πραγμάτων. Και προς αυτή την κατεύθυνση ελάχιστη πρόοδος έχει υπάρξει τα τελευταία χρόνια. Αντίθετα το γεγονός ότι δεν υπάρχουν διεφθαρμένοι κυβερνήτες, βολεύει ως ηθικόν άλλοθι της αδιαφάνειας. Δεν έχουμε που δεν έχουμε αντιστάσεις και αντισώματα στο σώμα της διατεταγμένης και διαπλεκόμενης ενημέρωσης. Δεν έχουμε καν θεσμούς κοινωνικού ελέγχου (οργανώσεις πολιτών και καταναλωτών) και καταλήγουμε να κλείσουμε και το μοναδικό έντυπο της κομματικής συλλογικότητας που θα μπορούσε να εκφράσει μπνύματα ιθικής εκστρατείας. Και το ερώτημα παραμένει: πού είναι το «νέα συλλογικότητα», πού βοήσκεται η ιθική δεσμευτικότητα;

Ξέρετε ότι ο μεγάλος Αμερικανός διανοητής και επικοινωνιολόγος Νόαμ Τσόμσκι λέει κάτι που από πρώτη άποψη φαίνεται διαστροφικό: Προσωπικά

—λεεί— προτιμώ τους διεφθαρμένους κυβερνήτες σε μια δημοκρατική κατά τα άλλα πολιτεία διότι, πιεζόμενοι και απολογούμενοι οι ίδιοι αισθάνονται διαρκώς την ανάγκη να κάνουν και κάτι κατά της διαφθοράς που απλώνεται στο κράτος και στην κοινωνία για να ελαφρύνουν τη δική τους θέση έναντι της κοινής γνώμης. Αντιθέτως, πολλοί πιθικά άμεμπτοι κυβερνήτες που δεν τους αγγίζει τίποτε, από το βόρβορο της διαφθοράς και των διαπλεκομένων, ζουν στη γαλήνη της δικής τους καθαρότητας, αλλά δεν κάνουν και τίποτε για να απαλλάξουν την κοινωνία από τα φαινόμενα διαφθοράς, δημιουργώντας έτσι «το πιθικόν άλλοθι του συστήματος». Δεν γνωρίζουμε εάν είναι σωστό να υιοθετήσει κανέίς μια τέτοια άποψη, αλλά είναι σήγουρα μια καλή επισήμανση του φαινομένου και των κινδύνων, οι καλές προθέσεις να μείνουν μόνον προθέσεις όταν δεν υπάρχουν και δραστικά μέτρα κατά της παραεξουσίας και της διαφθοράς.

ΠΡΟΕΔΡΕ, η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ αυτής της εφημερίδας αναγνωρίζει με ευγνωμοσύνη, θα λέγαμε, τις προσπάθειές σας για τον κοινωνικό διάλογο, για μια ευρύτερη κοινωνική συναίνεση στο πλαίσιο των οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων. Για την ελευθερία της έκφρασης που φθάνει στα όρια της αμφισβήτησης και της αμφιβολίας. Αυτά τα στοιχεία της εφαρμοσμένης πολιτικής σας εισάγουν πράγματι σε ένα νέο πολιτικό πολιτισμό. Τούτο μας επιτρέπει, μάλιστα, να κάνουμε και τις παραπάνω επισημάνσεις αυτού του εντύπου.

Παπανδρέου

Θα είμαστε σκληροί.

Με όλους. Και πρώτα απ' όλα με τη γραφειοκρατία που έχει εγκλωβίσει το Κίνημα, με τους καρεκλοκέτωνταρους που δεν λένε ν' αφήσουν τις καρέκλες τους, με τις πρόδοσίες εκείνων που αγαπάσαμε, με το κράμα κυνισμού και υποκρισίας που βασιλεύει στα υψηλά κλιμάκια, με τους κομματικούς μικροδιοικητες που ζουν στην επαρχία και κουλαντρίζουν (όσο μπορούν) τα πολιτικά πράγματα, με τους βουλευτές που αρπάζουν τις φήμιστρους των μελών, οπαδών και γενικώς των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ και τώρα παζαρεύουν για την επόμενη μέρα. Άλλα θα κατακρίνουμε τη δημοσιωπία κάποιων στελεχών του Κινήματος, τη φτήνια των επιχειρημάτων τους και την ανίερη ιδιοτέλειά τους...

Ο Παρατηρητής

Το παρακάτω σκόλιο το αλίευσα στον Κόσμο του Επενδυτή (20/10/07):

Στο Αργος ο κ. **Βενιζέλος** δέσποκε την εξής ερώτηση πάρα πολιτισμογράφο της περιοχής: «Γιατί ως υπουργός Πολιτισμού δεν κάνατε τίποτε για την Πελοπόννησο και επιπλέον είχατε το Μουσείο του Ναυπλίου επι χρόνια να μη λειτουργεί, παρ' όλη τη μεγάλη σημασία του;». Η απάντηση του **Βενιζέλου**: «Χάριμαι γιατί το έργο του υπουργείου Πολιτισμού στην περιοχή αυτή είναι εμφανές και αναγνωρισμένο και κρατά πάντα στην ανάμνηση μου, με πολύ μεγάλη αγάπη, όλα όσα έχω ζήσει εδώ, στις Μυκήνες και σε όλους τους άλλους αρχαιολογικούς χώρους, γιατί με αφορμή και τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αφήναμε ένα αποτύπωμα από την Επίδαυρο μέχρι το Αργος και από το Ναύπλιο μέχρι την Αρχαία Μεσσήνη, σε όλη την Πελοπόννησο». Αυτή την απάντηση την έδωσε πριν ή αφού κατέθεσε την ευφύια του στο ΠΑΣΟΚ και τη χώρα; Χρειάζεται να σκολιάσουμε κι εγώ; Τι να πω εγώ, τι να πείτε κι εσείς; Από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλλα. ΠΡΟΤΕΙΝΩ να του δώσουμε περισσότερο χρόνο του ανθρώπου για να αποκαλύψει σε όλο το μεγαλείο. Άφορε το «αποτύπωμά» του «σε όλη την Πελοπόννησο», λέει. Μάτιας ήταν βροχερός ο καιρός τότε που την επισκέφθηκε;

Έπιε με το επιπρέμνο ύφος του ο **Βενιζέλος** στην Τρίπολη: «Δεν με ενδιαφέρει το καθεστωτικό ΠΑΣΟΚ, το ΠΑΣΟΚ των μπανισμών και του χθες! Ποιοι ήσαν όμως εκείνοι που συγκροτούσαν το «καθεστωτικό ΠΑΣΟΚ»; Όλος εκείνος ο κόσμος που διώχθηκε από τους «εκσυγχρονιστές» πυλ-λαξ από την Κίνημα, που παραμέρισαν και απέντιζαν με θλίψη τους λοχαγούς του Σημίτη (και τον στρατόγερο Τσουκάτο) να αλώνιζουν την κρατική μπανί και το κόμμα; Μάτιας ο ίδιος ο **Βενιζέλος** δεν ήταν στην πρωτοβάτη του «καθεστωτικού ΠΑΣΟΚ»; Από το ένα υπουργείο στο άλλο δεν πήγαινε ο **Βενιζέλος**; Κι όταν κάποια στιγμή οι σκεδιασμοί του Σημίτη δεν την συμπεριλάμβαναν στο «μεγάλο» υπουργείο που διακατεί πειθυμούσε, για να μη χάσει την καρέκλα, όλοι θυμούνται ότι ο **Βενιζέλος** ανέλαβε το υπουργείο Πολιτισμού – για να το διαλύσει... Όπως είπε ο Πάγκαλος, θα ήταν ενδιαφέρον να μας πει πότε ανακάλυψε το καθεστώς. Εκείνη τη βραδά στο Ζάππειο που έβαλε υποψηφιότητα;

Ένα από τα βασικά «αντιβενιζελικά» επιχειρήματα του πρών βουλευτή I. **Μικελογιαννάκη** είναι ότι «ο κ. **Βενιζέλος** ως υπουργός Πολιτισμού δεν έκανε τίποτε για να αναδείξει τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσσού» (βλέπε Το Βήμα, 14/10/2007). Αχ, φίλε Μικελογιαννάκη, και νά τίνα μόνον αυτό; Αν κάνουμε εμείς τον απολογισμό της υπουργικής θητείας του **Βενιζέλου** στο υπουργείο Πολιτισμού, θα γελάνε και οι κότες.

Ο Θόδωρος Πάγκαλος αναφερόμενος στην κίνηση του Ε. **Βενιζέλου** να θέσει υποψηφιότητα για την προεδρία του ΠΑΣΟΚ τη νύχτα της 16ης Σεπτεμβρίου, αμέσως μετά την εκλογική ήττα, σχολίασε: «Το βράδυ των εκλογών έγινε μία προσπάθεια αρπαγής της υψίστης κομματικής εξουσίας, τη προεδρίας του κόμματος. Εγώ το ονομάζω αυτό μία μορφή **βλίτζκριεγ**, όπως λέγει την εποχή του κτηλερισμού, «πόλεμο αστραπή». Ευτυχώς εδώ δεν ήταν καινένας άρματα και βεβαίως δεν ήταν και κανές μεγάλος στρατάρχης.»

Για την «καραμέλα» περί διαγραφών, ο Πάγκαλος είπε: «Εγώ θέλω να ρωτήσω το εξής: Δεν είναι θριαμβευτική η πορεία του κ. **Βενιζέλου** προς την προεδρία του κόμματος; Τότε γιατί φοβάται τις διαγραφές; Αν όμως πρόκειται να πτηθεί και το γνωρίζει, τότε γιατί συνεχίζει;» Υπερασπιζόμενος τον Γάργο Παπανδρέου, επισημάνει ότι «υπέστη μία από τις πιο ταπεινωτικές και πιο βάναυσες προσβολές της προσω-

πικότηπά του.» Ενώ, μιλώντας στην NET, ο Πάγκαλος είχε πει μεταξύ άλλων: «Οσοι νομίζουν ότι ο Γιωργάκης, που έχει είλεγει από τη Βάση του ΠΑΣΟΚ, δεν κάνει, πρέπει να πάνε σε άλλο κόμμα ή να το διατύπωσουν θεσμικά στο συνέδριο.»

Η ομάδα του Κόκκαλη!

Ο Μιλιτάρης Παπαϊωάννου κάπου είπε ότι «Τι νίκη στις επόμενες εκλογές δεν θα φέρει ο οποιοσδήποτε **Ριβάλντο**... Θα πρέπει να τη φέρει η ομάδα...». Αυτό είναι η αλήθεια. Και η ομάδα που παίρνει τη πρωταθλήτικα τα τελευταία χρόνια είναι αυτή του **Σωκράτη Κόκκαλη**. Μπορεί να έψυχε ο Ριβάλντο, μπήκαν άλλοι μέσα στην ομάδα: **Λοβέρδος**, **Σκανδαλίδης**, **Φασούλας**, **Αποστολάκη**, **Σουμάκης** (που τον έθεψε ο προποντής); κ.ά. Θα κάνουμε το σχετικό ρεπορτάζ και θα συμπληρώσουμε την ενδεκάδα (ίσως και τη δεκαοκτάδα). Αναμείνατε... [Για την ποδοσφαιρική ομάδα του Ολυμπιακού, μιλάμε. Την ομάδα του πάσκετ πόδη την ειδίσαμε αλλά είναι πολλά μειονεκτήματα. Ούτε να το σκέφτεται για πρωτάθλημα. Ο Παναθηναϊκός είναι ακτύπιο...]

Ο Ευάγγελος **Βενιζέλος**, σε συνέντευξη Τύπου, ανέφερε ότι είναι ιδιαίτερα χαρούμενος που βρίσκεται στην Τρίπολη και στην Αρκαδική γη, με όλους τους συμβολισμούς που αυτή εμπεριέχει! Προφανώς «δουλεύει» τον κόρμο. Άλλα, αγαπητέ Ευάγγελε, όταν ήσουν υπουργός Πολιτισμού ήταν πού βρισκόταν η Τρίπολη; Θυμάσαι ότι υπήρχε ένα **Κέντρο Καλλιτεχνικής Πράξης**, ενταγμένο στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων (ένας ομηραντικός θεσμός για την ελληνική περιφέρεια που επινόησε ο Θάνος **Μικρότουσκος**); Σε καλούσαμε να εποκεφθείς την Τρίπολη κι εσύ αγόραζες. Σητούσαμε χρήματα (βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης) κι εσύ λέγεις τα ταμεία του υπουργείου Πολιτισμού διότι όλα τα χρήματα –λέγεαν– τραβούσαν κατά τη Θεοσαλονίκη. Μάλιστα, θα θυμάσαι ότι ο Πάγκαλος μόλις σε διαδέχτηκε, κάτι πήγε να πει για τα οικονομικά του ΥΠΠΟ, αλλά για λόγους γενικότερης κυβερνητικής ηρεμίας –τότε– σιώπησε...

Η θλίψη στις συνάξεις του **Βενιζέλου**

Τι είδαμε στην τηλεόραση – τρεις και νούς αφήνουν ήσυχα τα κόμματα να κάνουν τις δικές τους. Ναι, να ελέγχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά κάποτε θα πρέπει να καταλάβουν όσους έχουν σχέδια στο κεφάλι τους, ότι πέρασε πλέον η εποχή που ο πολιτικός νέητης έπρεπε να δώσει τα διαποτεμένα της πράξης του. Έβλεπε κι ένα ακροατήριο κοιμισμένο, που θαρρείς πως καθόταν από ευγένεια κι έκανε υπομονή να τελειώσει ο ομηρότης για τη γιγαντία του αίθουσα. Από την άλλη, το γήπεδο του Σπόρτιγκ, όπου μιλούσε ο Παπανδρέου, παλλόταν από το

Βενιζέλος και σταματήσει αυτό το τροπάριο του «καθεστωτικού» ΠΑΣΟΚ, λες και συνεχίζεις τις «αντιπολιτευτικές» κορόνες της Νέας Δημοκρατίας...

Οι συνεργάτες του **Βενιζέλου**

Ας πούμε ότι, σύμφωνα με τα δημοσιεύματα των εφημερίδων, γύρω από τον Βενιζέλο έχει συγκροτηθεί ένα επιτελείο που δουλεύει ασταμάτητα και υκημηρόν για να κερδίσει ο Θεσσαλονικιός τοπάρχης. Είναι και κάποιοι που ενώ δουλεύουν σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες, έχουν αποσπαστεί στα κεντρικά γραφεία του ΠΑΣΟΚ εδώ και κρόνια, και τώρα που υπήρχε αυτός ο διαχωρισμός στην «κορυφή», εγκατέλειψαν τα γραφεία του ΠΑΣΟΚ και πλαισίωσαν στο επιτελείο του **Βενιζέλου**.

Είναι φανερό ότι ο αγαπητός **Βαγγέλης**, μας θέλει όλους κοντά του – ΟΜΩΣ, του το ξεκαθαρίζουμε: αυτό θα γίνει σταν μας αφήσει κι εμάς λίγο χώρο. Έτσι μεγαθήριο όπως είναι θα μπορέσουμε να συνυπάρξουμε; Είπε, βέβαια, ότι χαρίζει την ευφύια του στο ΠΑΣΟΚ και από τον Βενιζέλο, μπήκαν άλλοι μέσα στην ομάδα: **Λοβέρδος**, **Σκανδαλίδης**, **Φασούλας**, **Αποστολάκη**, **Σουμάκης** (που τον έθεψε ο προποντής); κ.ά. Θα κάνουμε το σχετικό ρεπορτάζ και θα συμπληρώσουμε την ενδεκάδα (ίσως και τη δεκαοκτάδα). Αναμείνατε...

Ο **Βενιζέλος** διαχειρίζεται πλέον την ήττα του...

Σε λίγο θα αρχίσουμε να λυπόμαστε τον **Βενιζέλο!** Αυτό που μπορεί κανένας να διαπιστώσει στις ομιλίες του, όπου φάνεται καθαρά ο αγκωνέος λόγους του, είναι ότι πλέον διαχειρίζεται την επερχόμενη ήττα του. Σκέφτεται την επόμενη μέρα. Πώς θα προσεγγίσει ξανά την θάλασσα στην πολιτική του πατέρα, διότι ότι πάρετε. Κι εσύ, **Πανόραμό** και την θάλασσ

Το όλον πασοκ των αξιωματούχων ο Ευάγγελος Βενιζέλος και η ενότητα στην κοινωνική βάση

Οσοι φαντασιώθηκαν μαζί με τον Ευάγγελο Βενιζέλο ότι η νίκη του πασοκ επί της Ν.Δ. είναι υπόθεση μιας ρητορικής μονομαχίας Βενιζέλου-Καραμανλή γρήγορα βλέπουν τα όνειρά τους να κατρακυλάνε. Οι υπερτιμημένες μετοχές του υποψηφίου ξεφουσκώνουν, όπως οι φουσκες του χρηματιστηρίου. Αυτοί, πάντως, που πρέπει να νιώθουν μια απέραντη απογοήτευση είναι τα εξωθεσμικά κέντρα που επένδυσαν στον πληθωρικό Ευάγγελο.

Η απροκάλυπτη χειραγώγηση που επιχειρήθηκε από το μεγαλοεκδοτικό κατεστημένο με την προκλητική απάίτηση «Πρόεδρε παραίτησου», έφερε αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που επιδιώκουν τα συμφέροντα της οικονομικής ολιγαρχίας και, τελικά, συσπείρωσε τη λαϊκή βάση του ΠΑΣΟΚ για να αγωνιστεί για την ιδεολογική φυσιογνωμία του Κινήματος. Αυτό που δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν οι υποψήφιοι «μεσσίες» της νίκης ότι άλλο πράγμα είναι το καθεστωτικό όλον ΠΑΣΟΚ και άλλο το κοινωνικό όλον ΠΑΣΟΚ. Μπέρδεψαν εντελώς ανιστόρητα την καθεστωτική με την κοινωνική πολυσυλλεκτικότητα. Μ' αυτόν τον τρόπο νόμιζε ότι μπορεί να υπερασπιστεί την εικόνα και το έργο της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ μέχρι το 2004, υπανισσόμενος ότι ο Γιώργος Παπανδρέου δεν κατάφερε επαρκώς να αξιοποιήσει αυτό το έργο για τη νίκη της παράταξης και γι' αυτό έχασε τις εκλογές. Σ' αυτήν την υπεραπλουστευμένη λογική, άλλωστε, παραπέμπει η καθημερινή αρθογραφία του δημοσιογράφου Γ. Πρετεντέρη, ερμηνεύοντας τα αίτια της πρόσφατης ήττας και προδιαγράφοντας τις προϋποθέσεις της νίκης που θα φέρει ο Βενιζέλος. Άλλα ο ειρωνεία της υπερφίαλης αυτής της ιστορίας είναι ότι ο Βενιζέλος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει ούτε τον εσωκομματικό του αντίπαλο από τη στιγμή που αποκάλυψε πλήρως τις προθέσεις του.

Όλοι οι προπαγανδιστές του Βενιζέλου δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν ότι στο καθεστωτικό «όλον ΠΑΣΟΚ» συμπεριλαμβάνονται η χωματερή του εκσυγχρονισμού, οι ιδιοτελείς που πλούτισαν με τα παπαγαλάκια του χρηματιστηρίου, πολλοί διαχειριστές των Ολυμπιακών Αγώνων και άλλοι «εργολάβοι», δηλαδή ότι αποκρουστικότερο για το κοινωνικό όλον ΠΑΣΟΚ. Γιατί οι πολίτες διαισθάνονται ποιοι ανήκουν στην αριστερά και ποιοι στη μεταμφιεσμένη αριστερά. Αυτούς δεν θέλει να βλέπει μπροστά του το σημαντικότερο κομμάτι της κοινωνικής βάσης του ΠΑΣΟΚ. Και βέβαια η κατάσταση δεν σώζεται με κεντροαριστερή αμφίσηση. Οι πολίτες και οι ψυφοφόροι του ΠΑΣΟΚ έχουν δώσει τις απαντήσεις τους, με την προτίμοτη τους, αποδοκιμάζοντας πιθικά και πολιτικά τους περισσότερους από τους πρωταγωνιστές εκείνης της περιόδου. Ωστόσο, οι πολίτες έχουν αντιληφθεί, ότι το καθεστωτικό «όλον» μπορεί να διώχνει κομμάτια από το «όλον κοινωνικό ΠΑΣΟΚ» προς τα αριστερά και έχουν αντιληφθεί εκείνον που έχει την «κικανότητα» να διαχειριστεί και να εκτρέψει την ουσία του πολιτικού λόγου, και να συσκοτίσει για τα πραγματικά αίτια της ήττας.

Οι βελούδινες ισορροπίες του Γιώργου Παπανδρέου

Ο Γιώργος Παπανδρέου, ως πηγέτης του ΠΑΣΟΚ, υπονομεύτηκε σε όλες τις επιλογές και τα σχέδιά του για τομές που ήθελε να κάνει, από την αρχή της θητείας του, τόσο από το εκδοτικό κατεστημένο των Media, όσο και από πολλά κομματικά στελέχη και επέλεξε να υποχωρίσει επιδιώκοντας την ενότητα με «βελούδινες» ισορροπίες. Πιέστηκε, περιορίστηκε και παγιδεύτηκε βαθμαία σε μια στείρα αντιπολίτευση, χωρίς ιδεολογικά χαρακτηριστικά, με τη λογική της υπεράσπισης του κυβερνητικού έργου του ΠΑΣΟΚ και τη λογική ότι το ΠΑΣΟΚ είναι καλύτερος διαχειριστής από τη Ν.Δ. με ικανότερα στελέχη και ένδοξο παρελθόν. Μια στείρα, εν πολλοί, αντιπολίτευση που δεν ήταν μέσα στο πλαίσιο της προσωπικής-ιδεολογικής του κουλτούρας. Κι αυτό αποδείχθηκε λάθος γιατί κάλυψε τελικά τους πραγματικούς υπαίτιους της ήττας.

Διαβάζοντας προσεκτικά τα ποιοτικά στοιχεία του εκλογικού αποτελέσματος, αποδεικνύεται ότι η κοινωνία δεν ήθελε σε καμία περίπτωση να γυρίσει στην αποδειολογικοποιημένη περίοδο της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και της τελευταίας περιόδου κυβέρνησης του Σημίτη. Και ο απόδειξη είναι ότι τους περισσότερους υπουργούς εκείνης της περιόδου, με ελάχιστες εξαιρέσεις, τους αποστράτευσε ή τους περιόρισε στην τελευταία σειρά της εκλογής. Ο Γιώργος Παπανδρέου δεν κληρονόμησε μόνον μια σημαντική, ιστορική κομματική παράδοση από τον

Ανδρέα Παπανδρέου, κληρονόμησε και ένα κόμμα φθαρμένο, κουρασμένο και στερεμένο από ιδέες και πρόσωπα, που θα μπορούσαν να εμπνεύσουν σήμερα την κεντροαριστερή του βάση.

Φορτώθηκε τις αμαρτίες των πολλών διαπλεκομένων στελεχών με χαμπλί εκτίμηση στην κοινωνία, όπως έδειξε και το αποτέλεσμα των εκλογών. Φορτώθηκε ένα κρατικόδιαιτο κόμμα και κρατικοδίαιτα στελέχη που σε κάθε βήμα ανανέωσης, τον υπονόμευαν με κάθε τρόπο, ακόμη και στην πορεία της εκλογικής αναμέτρησης. Φορτώθηκε τους αλαζόνες διαχειριστές της πολιτικής, τους πραγματικούς υπαίτιους της ήττας του ΠΑΣΟΚ που με το φαρισαϊσμό τους, τώρα, θέλουν να του αποδώσουν αποκλειστικά τις ευθύνες για την ήττα.

Εμπλούτισε τον πολιτικό λόγο του ΠΑΣΟΚ με νέες ιδέες, γι' αυτό δεν επέλεξε ένα ιδεολογικό ξεκαθάρισμα από την αρχή της θητείας του ως πρόεδρος. Η συνέχεια έδειξε πόσο και πώς υπονομεύθηκαν με σκοπιμότητα και διγλωσσία. Σήμερα αποκαλύπτεται και από ποιους.

Οι τιμητές, οι υπαίτιοι της ήττας!

Πολλοί δεν αντιλαμβάνονται την κραυγαλέα αντίφαση του καθεστωτικού από το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ. Πόσο μάλλον οι επικοινωνιολόγοι της μιντιοκρατίας και τα νέα «παπαγαλάκια» της εξουσίας για την εξουσία. Όλοι αυτοί ποντάρουν φαίνεται στον επικοινωνιακό «օδοστρωτήρα» του υποψήφιου αρχηγού, εκφράζοντας έτσι, με ανιστόρητο τρόπο, αυτούς που θέλουν το «όλον» της εξουσίας και όχι το «όλον» της κοινωνικής βάσης. Ξενούν την κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ, αποκρύοντας τα κεντροδεξιά σενάρια και τους εκπροσώπους τους. Δεν μπαίνουν στον κόπο να δουν και να εξηγήσουν ιστορικά ότι το «όλον» της κομματικής «νομενκλατούρας» συνήθως δεν εκφράζει την κοινωνία.

Το καθεστωτικό ΠΑΣΟΚ, λοιπόν, το οποίο θέλει να εκφράσει σήμερα ο Ε. Βενιζέλος, εκπροσωπούν, δυστυχώς σε μεγάλο βαθμό, οι «εκσυγχρονιστές». Αυτοί που φρόντισαν όλο το κόστος -του απαράίτητου κατά τα άλλα εκσυγχρονισμού- να το πληρώσουν οι εργαζόμενοι και οι χαμηλές εισοδηματικές τάξεις.

Προσπαθούν να αναδείξουν στην κομματική εξουσία εκείνους που κυρίως αποστρέφεται το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ, και εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι και ο Γιώργος Παπανδρέου, από πολιτική αβρότητη προς τον Κ. Σημίτη, απέτρεψε την κριτική μετά την ήττα του 2004. Ο «πολύ» όμως Ε. Βενιζέλος που συνομίλει με τα ΜΜΕ και τους κομματικούς αξιωματούχους αντιλαμβάνεται, από στρατηγική σκοπιά, πολύ λιγότερο από αυτό που θέλει το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ. Και παρά την θεωρητική του διατριβή στο βιβλίο του «Δεξιά Αριστερά», εσκεμμένα αγνοεί την οργανωσιακή θεωρία στο επίπεδο των αντιφάσεων μεταξύ γνήσιας εκπροσώπησης των κοινωνικών στρωμάτων που ιστορικά στοιχίζονται με το ΠΑΣΟΚ και του σφετερισμού της εκπροσώπησης που επιδώκει το καθεστωτικό ΠΑΣΟΚ με σύμμαχο τη «μιντιοκρατία». Εδώ τα στρατηγικά χαρίσματα του Βενιζέλου, σε αντίθεση με τη επικοινωνιακά, αποδεικνύονται ανύπαρκτα, όπως και ανύπαρκτο είναι το πολιτικό του όραμα.

Ος υπουργός, ο Ε. Βενιζέλος, (και όλος ο κόσμος το γνωρίζει αυτό) διακρίθηκε, όχι βέβαια, για τη μεταρρυθμιστικό του έργο, αλλά ως προκλητικό ρουσφετολόγος για την εκλογική του περιφέρεια, και αυτό είναι γνωστό σε όλη την κοινωνία βάση του ΠΑΣΟΚ της κεντροαριστεράς. Ας ακούσουμε και τους ανθρώπους του πολιτισμού! Με αυτή την εικόνα και το μηδαμινό μεταρρυθμιστικό και κοινωνικό έργο, θέλει να καταλάβει την κομματική αρχηγία. Ο καιροσκοπισμός και η «μιντιοκρατία» δεν μπορούν να καλύψουν αυτά τα ελλείμματα. Η ανάδειξη αυτής της ιστορικής αντίφασης με όλα τα εκφυλιστικά φαινόμενα της αντιπροσώπευσης και των κεντροδεξιών σεναρίων που κρύπτονται πίσω από τον αποπροσαντολισμό που επικειρείται θα αποδειχθεί κόλαφος για τη φιλοδοξία του.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΠΥΡΑΙΔΑΚΗΣ
Πρώην μέλος Κεντρικού Συμβουλίου Νεολαίας ΠΑΣΟΚ